



# איך לבחור קרן פנסיה?

דן ארז

תחום הפנסיה עומד בפני שינויים רבים שהאחרון בהם יאפשר בקרוב לכל חוסך לעבור מחסלול למסלול ומצורת חיסכון אחת לאחרת. זו ההזדמנות לשאול מה באמת חשוב לדעת לפני שמחליטים על המעבר והיכן כדאי לנו לחסוך את כספי העתיד שלנו? האם יש צורך בכלל בייעוץ פנסיוני ואיך בוחרים קרן פנסיה?





ד"ר ארי, מנכ"ל "ארי יוניס"

מקצועי מיועץ מנכ"לי מורשה ונטול אינטרסים שיווקיים. מבחינת המבטוח מיוזם הדבר הוא להיוועץ באיש מקצוע שיועזר לו לבחור תוכנית מנפיה המשתנה בהתאם למצבו המשפחתי, לצרכיו ולכיוולתו. המפקח על שוק ההון, הביטוח והחיסכון, קבע בחוק למי מותר לתת ייעוץ מנכ"לי פרטי. לא כאן המקום להסביר את ההבדל בין היועצים המנכ"ליים הפרטיים לבין אלו שיהיו בבנקים, אולם, רק יועץ מנכ"לי מורשה רשאי לייעץ לעובד ולמבוטח. מעבר לבדיקה שהיועץ שלכם אכן מורשה, ודאו שהוא מרוויח מעצם הייעוץ ולא מעמלת המכירה. היועץ המנכ"לי המורשה עוזר למעסיק ולעובדים בעריכת מכרז או במניה לקבלת הצעות לשיפור תנאי החיסכון המנכ"לי של עובדיו.

### איך לבחור קרן מנפיה?

אז איך לבחור קרן מנפיה? ישנם מספר מדיים לבחינת הקרן והמסלול בו אנו חושקים למילוי צרכינו. אין זו דרך אחת ומתחלפת, אך לא ספק, ניתן יהיה לשפר את כושר החלטה שלנו אם ניתן דעתנו לנקודות המובאות להלן.

**בעלות:** חשוב לדעת ולבחון מי הם הבעלים של הקרן ומי מנהל אותה. הביטוח המוחללים בענף המנפיה והחיסכון לטווח ארוך כה בולטים לעין, שיש לבחון בידי מי אנחנו מספקים את כספנו. האם להנהלת הקרן יש ניסיון בניהול קרן מנפיה? מי מנהל את ההשקעות שבו ולמי שייכת הקרן האם חברת הביטוח שמאחוריה איתנה אף היא? מה גודלה ומה חוטמה האקטוארי?

**תקנון:** מי לעמאל חושב על קריאת תקנוני קרן המנפיה? זה נכון, אולם קרן המנפיה כולה היא תקנון אחד גדול. חשוב לבדוק – מה הגדרת נכה? יתום? אלמנה? שארים או מוטביים? מוות טבעי או מינוע? במה אני עובד? האם ההגדרות מכמות את עיסוקי ועבודתי?

**אחריות הדדית:** "דמוגרפיה ביטוחית" הוא מושג חדש התופס תאונה. היות וחברות בקרן המנפיה כמוהן מחולקות מניות בין העמיתים הרי שעל פי התקנון ישנה מעין ערבות הדדית בין העמיתים. האם רעוב העמיתים בקרן הינם בסיסן גבות לעמיתיהם האם עמיתי הקרן מבוטחים או צעירים לעומת? מה היחס בין גברים לנשים בקרן?

**מסלולי חיסכון:** כמה מסלולים לבחירה יש בקרן? עדיפה בעיני קרן לה מספר מסלולים רב – אפילו נחשב הדבר למבלבל – מה מאפשר לעבור בין המסלולים השונים בתוכה. כך נחשוך לנו את הצורך לעבור בין קרנות.

**חברת הביטוח והקרן:** מה הקשר הביטוחי שיש לקרן המנפיה עם חברת הביטוח שהיא חברת האם שלה? לכל קרן יש נקודות תורפה בחקנון המסכות את העמית כיסוי חלקי.

מאז תחילת שנות האלפיים, נחשף תחום החיסכון המנכ"לי למחיצת העובר הרחב כפי שלא נחשף מעולם. שיוטות, תקנות, הוראות טעה, נהלי עבודה, דוחות וכללי פיקוח מונחחים חדשות לפרקים. יש להודות שחלקם הכרחיים וחלקם נובעים ממצב בלתי סביר, אך הקצב... או הקצבו!

ראשית, קובעות הרשויות (מס המנפה והמפקח על שוק ההון, הביטוח והחיסכון) באיזה מסלול יחסוך העובד על-ידי תקנות והוראות מיסוי ולא דווקא על פי מה שטוב לו לעתיד.

שנית, אותן רשויות באותם האמצעים, קובעות באיזה גיל רשאי העובד לקבוע מה טוב לו. למשל, אם אתה צעיר (ילידי 1961 ואילך) לא תוכל לחסוך במסלול הוני אלא בהתניות.

אם כבר בחתם את המסלול המנכ"לי כיצד תדע באיזו קרן מנפיה לבחור ובתוכה איזה מסלול להעדיף? כיום רשאי העמית החוסך בקרן המנפיה, לבחור בין מסלולי חיסכון מנכ"ליים שונים לפי טעמו והעדפותיו. החוק אוסר על המעסיק שארגון העובדים להתנות לעובד היכן יפקדו כספיו עד כה. מיועץ המסלולים היה קטן והשוטות ביניהם לא הייתה רבה. אלא טענשו, יזול כל עמית לבחון בכל נקודת זמן, מה נכון לו יותר. כך למשל, רחוק יוכל לוותר על קצבת שארים למשך 24 חודש, כל זמן שהוא רחוק לא שארים הוא יוכל להאריך את בחירתו במסלול זה. אחר יהיה רשאי לבחור ולהגדיל את כושר קצבת הנכות שלו בשל סוג העבודה או העיסוק שלו. אם חד-הורית, למשל, המטורדת ממשאלה מי ידאג לילדיה הם וחלילה בעת פטירתה, תוכל להגדיל את מסלול השארים שלה בשנות צעירותה ולשנות זאת בעת התגרמותה. חוסך אחר יוכל לקבוע הורה מועדף, כך שבמותו יקבל ההורה לו הוא שרר בפרנסה השוטמת, קצבה לאחר מותו.

### דרוש יועץ מנכ"לי אובייקטיבי

אין דרך אחת לדעת מה טוב ומה נכון יותר לבחור, אולם העמית החוסך חייב להיות ערני יותר למעשיו, לבחון את ביטוח ולקבל ייעוץ

**שירות:** האם יש לקרן מנפיה זה לא בהכרח שאלה חשובה. בעידן התקשורת המיתושכות חשוב יותר לבחון את שאלת השירות ללא קשר למיקום המניין המרחבי. בעת הליחיה בצפון, "גיליה" עם ישראל כי הרבה מחדרי המצב ומרכזי מניות הציבור מסוקמים במקומות רחוקים, על פי שיקולים תפעוליים ותקציביים. זמינות, קשר טלפוני ואינטרנטי נוח, נגישות לחשבון ממרחק על ידי קוד ועוד, הם הדברים החשובים באמת.

**תשואה וניהול הכסף:** כיום בקרנות החדשות – בשונה מהמוכר לנו מהעבר – אין יותר חיסכון של אחידים בגין כל שנת חתך. מענת, הקרן היא קרן תשואה, הכסף הנתחך מסובר וצובר תשואה. כיצד הוא מנהל האם יש אחידות לאורך שנים של גניחה הכספי האם טולת הקרן סיכונים על מנת להראות תשואה גבוהה ובאיזה מסלול לבחור? הסקלו או המניית?

כספי העמיתים בקרנות מושקעים בעיקר בשוק ההון ("השקעות חומשיות"). זה הכמתן לבדיקה ביצועי הקרן, יש לבדוק, על כן, כמה הרוויחה ובאיזה סיכונים נקטה ההנהלה על מנת להציע לתוצאות שביטוח, והאם זה מתאים לך? יש לזכור כי עמית 30 יזול לגלות הבדלים של שירות אלטי שקלים בתשואה השוטמת או הבדל של מאות שקלים במנפיה החדושתית האת "רק" בגלל הבדל של חצי אחוז או אחוז אחד בתשואה לאורך כל תקופת החיסכון.

**הליך ההצטרפות לקרן:** במקומות רבים עצם ההרעה של העובד על הצטרפותו מספקת והוא נחשב לעמית פעיל ומעסיקו מעביר הכספים ליעדם. ישנן קרנות הודושתיות חיותם של כל עמית מצטרף. ייתכן זה נראה כמרחח, אך לדעתי זה נכון. עדיף "לצבור" עוד חמש דקות בחיתום מאשר שעות או ימים על וזיכוח לגבי החיתום בקרות ארוע המנפיה. כך גם מורדת הקרן כי היא מקבלת חברים עם פרופיל רפואי טוב ואיננה לוקחת סיכונים אקטואריים, לכן, יש בכך משום הנגה על העמית הבריא המצטרף.

**חוסן אקטוארי:** קרנות קטנות "מאושפות" כי אין להן חוסן אקטוארי לגבי קטסטרופות ביטוחיות. למשל: הפינוע בגמל אסודו בקרן "נתיבות", או הפינוע ברכבת בקרן "עמית".

כדאי לבחון אם יש לקרן ביטוח משנה. אמנם לביטוח יש עלות לקרן ולעמיתים, אך זה מבטיח שלא ייפגע חוסנה של הקרן עקב אירוע רב נמנעים. ככל שהקרן קטנה יותר כך מספר העמיתים בהגדרה "רב נמנעים" משמעותי יותר.

ד"ר ארי, מנכ"ל "ארי יוניס" – שכו, מנפיה ופרישה, הוא יועץ מנכ"לי מורשה, מוצה ומרכז אקדמי של לימודי הביטוח והמנפיה ונעזר עובדו בבחי"ל לעבודה בת"א. ארי היה מספקי לשכת יועצי המנפיה בישראל ומשמש כיועץ ועדת המנפיה בלשכת בנקאי, הוא מנסה מורשה הסתן כיועץ ועדת הביטוח של עמותת מנכ"לי ישראל



האם יש ביטוח לקרן ועמיתיה על ידי חברת האם? למשל: מאיזה גיל אין הכיסוי למנפייית נכות מכסה 70% מהכנסה? (המפתח: מגיל +30!!) אם בחרנו רכיבי חיסכון האם חברת האם תכסה את הריבנט הביטוחי שבו שחרור מתשלום פרמיה למקרה נכות למשל?

תוכנית לקצבה בביטוח מנהלים או בקרן המנפיה? ישנם יתרונות לכל מסלול בפני עצמו. ביטוח המנהלים הינו חוזה בין המבוטח לחברת הביטוח והקרן המנפיה היא כל כולה תקנון. יחד עם זאת, קרן מנפיה חוסמת את הצורך בקניית כיסוי לאובדן כושר עבודה.